

Брюксел, 28 март 2025 г.
(OR. en)

7523/25

CON 32

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От: Генералния секретариат на Съвета

До: Делегациите

№ предх. док.: 6787/25

Относно: Сближаване и политика на сближаване след 2027 г.
– Заключение на Съвета (28 март 2025 г.)

Приложено на делегациите се изпращат заключенията на Съвета относно сближаването и политика на сближаване след 2027 г., одобрени от Съвета (Общи въпроси/Сближаване) на неговото 4090-то заседание от 28 март 2025 г.

Заклучения на Съвета относно сближаването и политиката на сближаване след 2027 г.

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ:

1. ПРИПОМНЯ, че настоящите заключения на Съвета не засягат преговорите по многогодишната финансова рамка за периода след 2027 г.
2. ПРИПОМНЯ заключенията си от ноември 2022 г. относно политиката на сближаване, от ноември 2023 г. относно бъдещето на политиката на сближаване, от юни 2024 г. относно деветия доклад за сближаването, както и от ноември 2024 г. относно ролята на политиката на сближаване за справяне с демографските предизвикателства в ЕС;
3. ПРИПОМНЯ Стратегическата програма за периода 2024–2029 г., приета от Европейския съвет на 27 юни 2024 г., в която се признава необходимостта от засилване на икономическото, социалното и териториалното сближаване, с цел непрекъсната възходяща конвергенция, намаляване на различията и стимулиране на дългосрочния растеж в Съюза в целия Съюз, за да се насърчи цялостното хармонично развитие на ЕС;
4. ПРИПОМНЯ основното послание на Декларацията от Будапеща относно новия пакт за европейската конкурентоспособност, в която се посочва, че изправен пред нови геополитически реалности и икономически и демографски предизвикателства и необходимостта да се гарантира суверенитетът, сигурността, устойчивостта и влиянието на ЕС в световен мащаб, ЕС следва да се стреми да бъде конкурентоспособен, продуктивен, иновативен и устойчив, надграждайки върху икономическото, социалното и териториалното сближаване и гарантирайки конвергенция;
5. ПРИВЕТСТВА факта, че в Политическите насоки на председателя на Европейската комисия за следващата Европейска комисия за периода 2024—2029 г. се признава необходимостта от по-силна политика на сближаване и растеж, в центъра на която ще бъдат регионите, която трябва да бъде разработена в партньорство с националните, регионалните и местните органи, за да се преодолеят регионалните и социалните различия;

6. ОТЧИТА докладите на Енрико Лета и Марио Драги¹, в които се разглеждат предизвикателствата, пред които е изправен ЕС, и неговите политики, действащи в рамките на единния пазар;
7. ВЗЕМА ПОД ВНИМАНИЕ съобщението на Европейската комисия „Компас за конкурентоспособността на ЕС“², прието на 29 януари 2025 г.;
8. ПРИЗНАВА, че е важно да се гарантира, че ценностите на Съюза и Хартата на основните права на Европейския съюз се прилагат и зачитат ефективно на практика и че финансовите интереси на Съюза са защитени. В това отношение ИЗТЪКВА ОТНОВО, че съществува ясна връзка между зачитането на принципите на правовата държава и Хартата, от една страна, и финансирането на Съюза, от друга страна, и ИЗТЪКВА колко е важно да се защитават финансовите интереси на Съюза, като се взема предвид Регламентът относно общ режим на обвързаност с условия за защита на бюджета на Съюза;

Икономическо, социално и териториално сближаване и неговата роля за справяне с предизвикателствата пред ЕС

9. ПРИПОМНЯ, че целта за икономическо, социално и териториално сближаване, както е определена в Договорите, е в основата на европейския проект и че политиките и действията на ЕС следва да допринасят за постигането на тази цел, като се вземат предвид тяхното териториално измерение и тяхната координация и с активното участие на националните, регионалните и местните органи и заинтересованите страни, според случая. В този контекст НАСЪРЧАВА Комисията редовно да анализира териториалните различия между държавите членки и регионите. Същевременно ИЗТЪКВА, че постигането на целите на политиките и действията на ЕС изисква включването на териториалното измерение в тяхното разработване и изпълнение;

¹ Енрико Лета, *Much more than a market* („Много повече от пазар“), април 2024 г.; Марио Драги, *The future of European competitiveness – A competitiveness strategy for Europe* („Бъдещето на европейската конкурентоспособност — стратегия за конкурентоспособност за Европа“), септември 2024 г.

² Док. 5785/25.

10. ИЗРАЗЯВА ЗАГРИЖЕНОСТ от асиметричното териториално и обществено въздействие на многобройните предизвикателства, пред които са изправени ЕС, неговите държави членки и региони, по-специално необходимостта от повишаване на конкурентоспособността, устойчивостта и сигурността, като същевременно се вземат предвид екологичният и цифровият преход и демографските предизвикателства. ПОСОЧВА, че ако не бъдат взети предвид, те биха могли да доведат до постепенни различия, икономическа стагнация или попадане в капан на развитието в много региони и следователно до увеличаване на икономическите, социалните и териториалните различия в целия ЕС и до застрашаване на европейския проект;
11. ПОДЧЕРТАВА, че справянето с тези предизвикателства изисква координация и съгласувани действия на равнището на ЕС, които следва да бъдат разработени в рамките на тесен диалог между Комисията, държавите членки и, когато е подходящо, регионалните и местните органи и заинтересованите страни. Във връзка с това ИЗТЪКВА колко е важно да се насърчава ясното взаимно допълване и полезните взаимодействия между политиките на ЕС и да се избягва припокриването между различните инструменти;
12. СЧИТА, че в рамката на европейския семестър следва редовно да се обръща внимание на целта за сближаване и, когато е уместно, на нейното териториално измерение, в пълно партньорство с държавите членки;

Политика на сближаване и конкурентоспособност

13. ПРИПОМНЯ Доклада на Енрико Лета, в който се подчертава, че ефективната политика на сближаване, прилагана по балансиран начин в целия ЕС, е ключово условие за успеха на единния пазар;
14. ОТЧИТА, че в „Компаса за конкурентоспособността за ЕС“ се отбелязва, че *„[м]одернизираната политика на сближаване е от решаващо значение за укрепването на растежа, намаляването на различията и насърчаването на конкурентоспособността в рамките на единния пазар, като същевременно тя подкрепя регионите и общностите в тяхното дългосрочно развитие и справедлив преход“*, и се отбелязва по-специално ролята на насърчаването на уменията и качествените работни места като хоризонтален способстващ фактор;

15. ПОТВЪРЖДАВА ОТНОВО, че конкурентоспособността и сближаването са взаимосвързани. Сближаването се нуждае от конкурентоспособност като двигател на растежа, докато конкурентоспособността без сближаване пренебрегва пълния потенциал на ЕС. ПОДЧЕРТАВА ролята както на повишаването на конкурентоспособността на ЕС като цяло, така и на подобряването на сближаването между държавите и регионите, като по този начин се допринася за постигането на стратегическите приоритети на ЕС и се преодоляват предизвикателствата пред ЕС по взаимно укрепващ начин;
16. СЧИТА, че за да се повиши конкурентоспособността и устойчивостта на Европа, ЕС трябва да мобилизира всички свои двигатели на растежа. ПОДЧЕРТАВА ролята на политиката на сближаване да допринесе за конкурентоспособността чрез използване на потенциала за растеж на всички територии, включително по-слабо развитите региони, и надграждане на местните предимства. ИЗТЪКВА значението на стратегиите за интелигентна специализация, изграждането на мрежи за сътрудничество, включително трансфер на знания, научни изследвания и иновации, за да се помогне на регионите да развият конкурентоспособен капацитет, да укрепят регионалните вериги за създаване на стойност и да се интегрират в световните вериги за създаване на стойност. Това би повишило дългосрочната устойчивост на регионите, би насърчило възходящата конвергенция и би намалило междурегионалните и вътрешнорегионалните различия и социалното недоволство;

Основи и ключови принципи на политиката на сближаване

17. ПРИПОМНЯ, че политиката на сближаване, която заема централно място в проекта за европейска интеграция, е дългосрочната структурна инвестиционна политика на ЕС, която намалява регионалните различия в ЕС и увеличава възходящата конвергенция и устойчивостта на регионите на ЕС. ИЗТЪКВА, че политиката на сближаване следва да продължи да допринася за постигането на стратегическите цели и приоритети на Европейския съюз, като същевременно се обръща внимание на националните и регионалните цели;

18. ПОТВЪРЖДАВА ОТНОВО, че политиката на сближаване следва да продължи да се основава на своите ключови принципи, като споделено управление, многостепенно управление, партньорство, както и ориентиран към хората и местните условия подход, които се прилагат успоредно с принципите на пропорционалност и субсидиарност. ПРИПОМНЯ, че тези ключови принципи са от решаващо значение за подходящото участие на националните, регионалните и местните органи и заинтересованите страни в планирането, изпълнението и управлението на политиката на сближаване, което следва да се осъществява възможно най-близо до европейските граждани и в тяхна полза, като по този начин изпълнението на политиката стане по-ориентирано към хората, „отдолу нагоре“ и по-ефикасно. ПОДЧЕРТАВА, че тези принципи укрепват целия модел на европейска интеграция, като същевременно създават чувство за споделена отговорност и ценности;
19. ПРИЗОВАВА Комисията да засили териториалния подход чрез действия, адаптирани към нуждите и възможностите на различните области. ПРИЗНАВА, че териториалните инструменти биха могли да отчитат по-добре съществуващите териториални стратегии в държавите членки. СЧИТА, че функционалните райони, които се основават, наред с другото, на връзките между градските и селските райони, могат да послужат като ефективна рамка за прилагане на съобразени с конкретните нужди стратегии и за справяне с предизвикателствата, които надхвърлят административните граници;
20. ПОДЧЕРТАВА, че политиката на сближаване следва да остане отворена за всички региони, по-специално за най-необлагодетелстваните региони, селските райони, районите, засегнати от индустриалния преход, регионите, които са засегнати от сериозни и постоянни неблагоприятни природни или демографски условия, като най-северните региони с много ниска гъстота на населението и островните, трансграничните и планинските региони, както е посочено в член 174 от ДФЕС. ИЗТЪКВА, че политиката на сближаване следва да продължи да играе ключова роля за намаляване на регионалните различия в ЕС, като помага на по-слабо развитите региони да достигнат по-развитите региони с оглед на възходящата конвергенция на Съюза. ПРИЗНАВА значението на справянето с предизвикателствата, свързани с геополитическата нестабилност по външните граници на ЕС, със специално внимание към държавите членки и регионите, които са най-силно засегнати от агресивната война на Русия срещу Украйна, особено регионите, граничещи с Русия и Беларус, и регионите, граничещи с Украйна; ПРИЗНАВА предизвикателствата пред държавите членки и регионите, свързани с миграционния натиск, включително породените от продължаващите конфликти.

21. ПОДЧЕРТАВА необходимостта от отключване на пълния потенциал на най-отдалечените региони в рамките на ЕС и техния принос за разпространението на интересите и ценностите на ЕС отвъд неговите европейски граници. ПРИЗОВАВА Комисията да използва пълноценно възможностите, предлагани от член 349 от ДФЕС, като насърчава тяхната регионална интеграция и гарантира, че в политиката на сближаване за периода след 2027 г. са отразени подходящи правила, в допълнение към техните особености и ограничения, които се разглеждат във всички други законодателни предложения;
22. ПОДЧЕРТАВА, че всички направления на европейското териториално сътрудничество насърчават по-силни регионални връзки и интеграция между държавите членки, както и поддържат положителни отношения между ЕС и неговите държави партньори. ПРИЗОВАВА Комисията да проучи възможните пътища за укрепване на междурегионалното, транснационалното и трансграничното сътрудничество, което да доведе до повишена устойчивост и по-добро функциониране на единния пазар и хармонично трансгранично развитие. ПОДЧЕРТАВА необходимостта от подобряване на полезните взаимодействия между основните програми и програмите по Interreg;
23. ПРИПОМНЯ, че политиката на сближаване не е инструмент за реагиране при кризи, като същевременно признава способността си да реагира на непредвидени и неочаквани обстоятелства, които потенциално биха могли да подкопаят капацитета за развитие на регионите. Същевременно НАСЪРЧАВА Комисията да извлече поуки от отговорите на неотдавнашните кризи, предприети от политиката на сближаване, за да се рационализират съществуващите инструменти за извънредни ситуации и да се гарантира тяхната по-голяма ефективност;

Управление на политиката на сближаване

24. ИЗТЪКВА, че споделеното управление трябва да остане методът за изпълнение на политиката на сближаване;

25. ПРИПОМНЯ значението на многостепенното управление, което дава възможност за ефективни интервенции на най-подходящите териториални равнища във всяка държава членка, като същевременно укрепва чувството за споделена отговорност. Заедно със споделеното управление и диалога с партньорите, както по време на етапа на планиране, така и на етапа на изпълнение, многостепенното управление улеснява постигането на основаните на Договора цели на политиката и предоставя правомощия на държавите членки, регионалните и местните органи. Във връзка с това ПРИЗОВАВА Комисията да запази ролята си в управлението на политиката на сближаване и постигането на целите на ЕС въз основа на техния териториален потенциал и специфични предизвикателства;
26. ПРИЗОВАВА Комисията да гарантира, че моделът на управление на политиката на сближаване продължава да зачита съществуващото разделение на правомощията и системата за координация между различните равнища на управление във всяка държава членка и ролята на регионалните и местните органи в разработването, планирането, управлението, изпълнението, мониторинга и оценката на политиките;
27. ПОДЧЕРТАВА, че за ефективното изпълнение на политиките, реформите и инвестициите са необходими силни институции, добро управление и административен капацитет, включително когато са налице нови и бързо променящи се предизвикателства. Поради това, без да се подкопават съществуващите системи в държавите членки, ПРИЗОВАВА Комисията да предложи ефективни мерки в подкрепа на изграждането на административен и институционален капацитет на национално, регионално и местно равнище в рамките на политиката на сближаване;

Ефективност и ефикасност на политиката на сближаване

28. ПРИПОМНЯ, че политиката на сближаване е дългосрочна инвестиционна политика и че подобряването на ефикасността и ефективността на политиката на сближаване може да бъде постигнато чрез съсредоточаване върху резултатите. ПРИЗНАВА, че политиката на сближаване би могла да даде възможност за реформи, свързани с целите на политиката на сближаване, които са в съответствие с приоритетите на Съюза, като същевременно се зачитат приоритетите на държавите членки; ПОДЧЕРТАВА, че ключовите принципи и цели на политиката на сближаване следва да се спазват при определянето на инвестициите и реформите;

29. ПРИКАНВА Комисията да проучи възможностите за подход, основан в по-голяма степен на резултатите, въз основа на поуците, извлечени от финансирането, което не е свързано с разходите, и опростените варианти за разходите, както и от опита от съществуващите модели, и като надлежно отчита наличните оценки и одити на системите, основани на изпълнението, включително тези, извършени от Европейската сметна палата. ПОСОЧВА, че ако се въведе подход, основан в по-голяма степен на резултатите, е необходим по-гъвкав, включително при планирането, и по-индивидуализиран подход, който отчита специфичните териториални нужди и предизвикателства;
30. Като запазва основите и ключовите принципи на политиката на сближаване, ПРИЗОВАВА за по-нататъшно опростяване и намаляване на административната тежест на всички равнища и на всички етапи от планирането, изпълнението, мониторинга, контрола и одита; същевременно ПРИКАНВА Комисията да предложи по-уеднаквени правила за прилагане на фондовете на политиката на сближаване, за да се избегне увеличаването на средствата и да се намали разпокъсаността на подкрепата; ПОДЧЕРТАВА също така значението на опростяването и по-голямата съгласуваност на правилата на ЕС за държавната помощ във всички инструменти на ЕС, включително политиката на сближаване, както и на опростяването на процедурите за възлагане на обществени поръчки, като същевременно се гарантират еднакви условия на конкуренция и лоялна конкуренция на единния пазар;
31. ПРИПОМНЯ необходимостта от хармонизиране и пропорционалност на проверките и одитите, както и разширяване на прилагането на принципа за единен одит, като същевременно се запазят високите стандарти за предотвратяване и борба с измамите и корупцията на всички равнища;
32. ПРИКАНВА Комисията да направи политиката на сближаване по-ориентирана към резултатите, по-специално да използва основан на доказателства подход при разработването на рамката на бъдещата политика и да доразвие и опрости добре установените системи за мониторинг и оценка, за да оцени как инвестициите и реформите постигат стратегически цели, да укрепи инструментите, насочени към проучване на потенциалното и реалното въздействие на политическите интервенции, както и да включи допълнително оценките на териториалното въздействие в подготовката и оценката на политиките;

* * *

33. ОЧАКВА Комисията да представи резултатите от прегледа на политиката във връзка с въздействието на бъдещите разширявания върху политиката на сближаване;
 34. ОЧАКВА да получи предложения за следващия законодателен пакет за политиката на сближаване възможно най-рано през 2025 г., за да се даде възможност за бързи преговори и своевременно и безпроблемно начало на неговото изпълнение.
-